

Załącznik do uchwały Nr XII/167/2020

Rady Powiatu w Żywcu

z dnia 3 lutego 2020 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W ŻYWCU ZA ROK 2019

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu, zwane dalej „PCPR”, jest jednostką organizacyjną Powiatu, funkcjonującą na podstawie Uchwały Rady Powiatu Żywieckiego Nr IV/25/99 z dnia 25 stycznia 1999r. PCPR realizuje zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej, jak również zadania określone w następujących aktach normatywnych:

- 1) ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz aktów wykonawczych do tej ustawy,
- 2) ustawie z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz aktów wykonawczych do tej ustawy;
- 3) ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- 4) ustawie z dnia 24 stycznia 1991r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego ;
- 5) ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Ponadto PCPR wykonuje zadania zapisane w:

- 1) Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- 2) Powiatowym Programie Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- 3) Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 4) Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej.

Niniejsze sprawozdanie zawiera:

- sprawozdanie z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz roczne sprawozdanie z działalności PCPR, o którym mowa w art. 76 ust.4 pkt. 15 i art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- roczne sprawozdanie z działalności PCPR, o którym mowa w art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej;

Realizacja zadań w 2019 roku przebiegała następująco:

I. PIECZA ZASTĘPCZA

RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

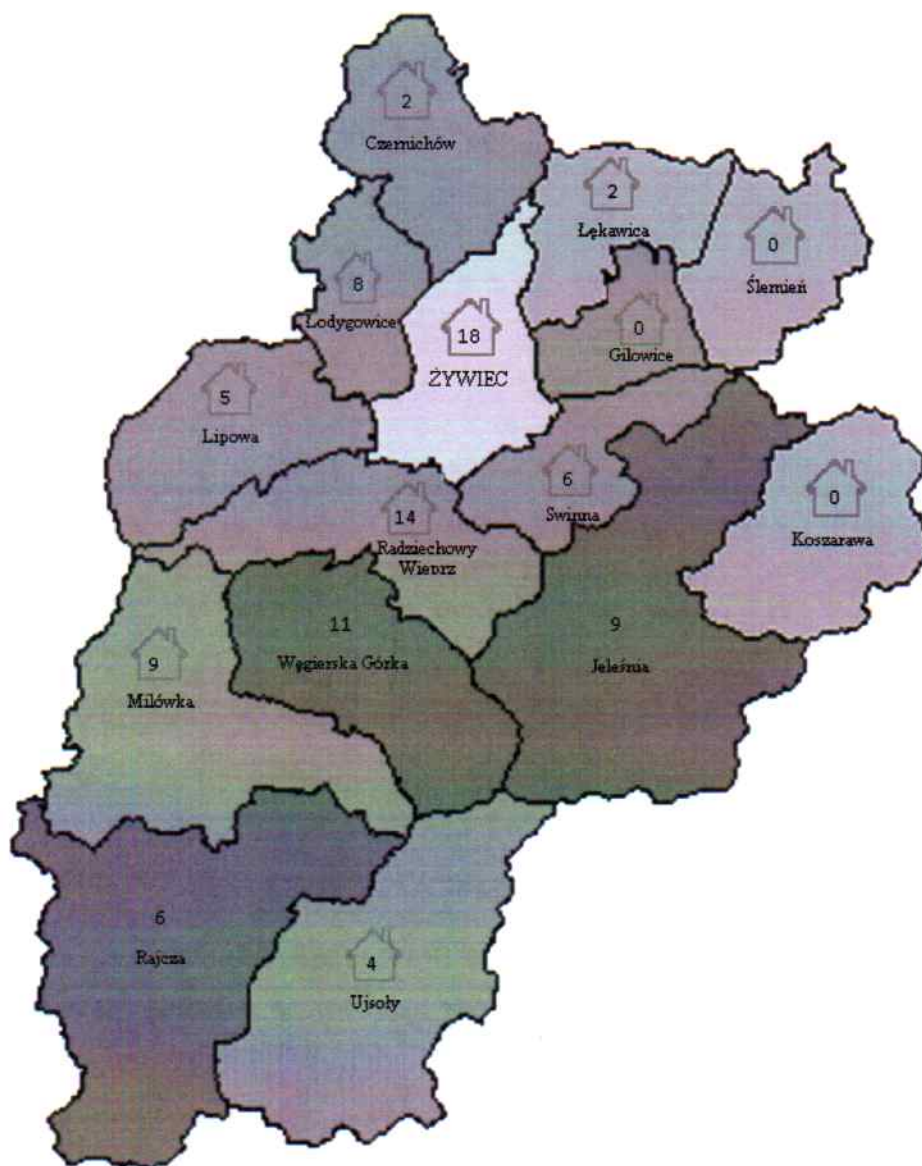
- 1) rodziny zastępcze:
  - a) spokrewnione,
  - b) niezawodowe,
  - c) zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne,
- 2) rodzinne domy dziecka.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019r. na terenie Powiatu Żywieckiego funkcjonowały następujące formy rodzinnej pieczy zastępczej :

Formy rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba
Rodziny zastępcze spokrewnione	39

Rodziny zastępcze niezawodowe	49
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1
Rodziny zastępcze zawodowe	3
Rodzinne domy dziecka	2

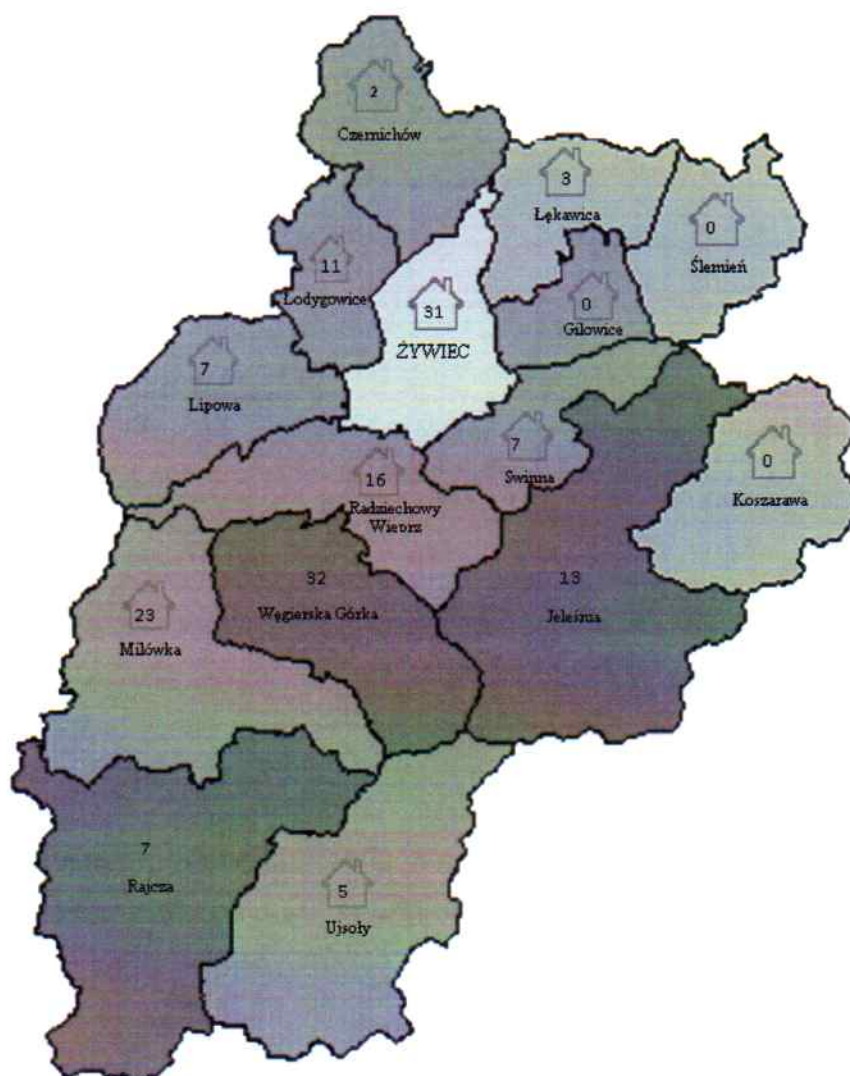
LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH FUNKCJONUJĄCYCH W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŻYWIECKIEGO

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019r., liczba dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej przedstawiała się następująco:

Formy pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych
Rodziny zastępcze spokrewnione	55
Rodziny zastępcze niezawodowe	70
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	3
Rodziny zastępcze zawodowe	12
Rodzinne domy dziecka	17

LICZBA DZIECI UMIESZCZONYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ŻYWIECKIEGO

Przyczyny umieszczeń dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej według stanu na dzień 31 grudnia 2019r.:

Przyczyny umieszczenia w rodzinnej pieczy	Liczba dzieci umieszczonych
---	-----------------------------

zastępczej	
Sieroctwo/ pólsieroctwo	21
Sprawowanie opieki nad dzieckiem pod wpływem alkoholu, uzależnienie od alkoholu i innych środków	75
Przemoc w rodzinie	1
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	9
Niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców, długotrwała choroba	10
Ubóstwo	0
Bezrobocie	0
Nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0
Pobyt za granicą co najmniej jednego z rodziców	2
Małoletnie matki	0
Inne przyczyny np. porzucenie dziecka, pobyt w zakładzie karnym, założenie nowej rodziny	39

W okresie od 1 stycznia 2019r. do 31 grudnia 2019r. świadczenia dla rodzin zastępczych wyniosły **1 775 787,67zł**. Szczegółowy podział świadczeń przedstawia poniższa tabela.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba wg stanu na dzień 31.12.2019r.	Liczba dzieci umieszczonych wg stanu na dzień 31.12.2019r.	Łączna wysokość świadczeń	Wysokość wynagrodzenia
Rodziny zastępcze spokrewnione	39	55	486 920,80	nie dotyczy
Rodziny zastępcze niezawodowe	49	70	904 178,45	nie dotyczy
Rodziny zastępcze zawodowe	3	12	246 766,11	113 471,08
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	3	25 371,47	36 400,25
Rodzinny dom dziecka	2	17	111 940,00	33 184,50
Rodziny pomocowe w ciągu roku	1	0	610,84	237,60
RAZEM	95	157	1 775 787,67	183 293,43

W okresie od 1 stycznia 2019r. do 31 grudnia 2019r. wypłacany był również dodatek wychowawczy dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka (tzw. 500+). Kwota zrealizowanych świadczeń wyniosła **798 721,07 zł**. Środki te w całości pochodzą z budżetu Państwa.

W 2019 roku na mocy postanowień Sądu ustanowionych zostało 15 rodzin zastępczych w których zostało umieszczonych 36 dzieci. Sąd rozwiązał 13 rodzin zastępczych (4 dzieci, 12 dzieci wróciło pod opiekę

rodziców biologicznych, 6 dzieci zostało adoptowanych, 7 dzieci zostało umieszczonych w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej.

W 2019 roku wydano łącznie 340 decyzji administracyjnych w sprawie przyznania świadczeń rodzinom zastępczym na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w nich umieszczonych. Sporządzono ok. 350 ocen dzieci umieszczonych w rodzinnych formach opieki zastępczej. Rodzinne formy opieki zastępczej są objęte bezpośrednim nadzorem pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, którym w Powiecie Żywieckim jest PCPR.

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej

W trakcie 2019 roku 21 rodzin zastępczych było objętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (41 dzieci), dodatkowo opieką koordynatora objęty był 1 pełnoletni wychowanek pieczy zastępczej. Instytucja koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej została wprowadzona ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dniem 1 stycznia 2012r. Rolą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej.

Problemy napotymane przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w pracy z rodziną zastępczą to:

- problemy w relacjach rodzina zastępcza – rodzice biologiczni dziecka
- trudności w radzeniu sobie z zaburzonymi więziami
- brak adekwatnego rozumienia konfliktu lojalności dziecka,
- brak wiedzy u rodzin zastępczych i rozumienia dotyczącego mechanizmu uzależnienia od środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- trudności w renegocjowaniu niekonstruktywnych metod wychowawczych w szczególności w rodzinach zastępczych spokrewnionych,
- długie terminy oczekiwania do psychologa w ramach bezpłatnych konsultacji,
- brak możliwości prowadzenia terapii rodzin ze względu na brak instytucji, które prowadziłyby taką terapię nieodpłatnie,
- ograniczona liczba miejsc na grupach socjoterapeutycznych w ramach Poradni Psychologiczno Pedagogicznych na terenie powiatu,
- brak elastyczności w rodzinach spokrewnionych w obszarach pracy wymagających przełamania niekonstruktywnych mechanizmów wielopokoleniowych a wielokrotnie ich powielanie,
- trudność w pracy w rodzinach spokrewnionych dotycząca przenoszenia negatywnych przekonań dotyczących rodziców biologicznych na dzieci,
- problemy opiekunów w adekwatnym postrzeganiu potrzeb dzieci wraz ze zmianami rozwojowymi np. wchodzeniem w okres dorostania,
- szeroko rozumiane problemy wychowawcze z dzieckiem,
- trudności adaptacyjne do nowej sytuacji,
- trudności w stosowaniu metod wychowawczych oraz ich umiejętność adekwatnego zastosowania w stosunku do konkretnego dziecka,
- trudności wynikające z poczucia osamotnienia rodziny zastępczej w sytuacjach dnia codziennego,
- brak orientacji rodzin zastępczych i trudności w zrozumieniu przepisów prawnych regulujących uprawnienia, obowiązki i prawa rodziny zastępczej,
- trudności w znalezieniu profesjonalnej pomocy medycznej, poszukiwanie specjalistów pracujących z dziećmi ze specyficznymi trudnościami,
- trudności w przełamaniu oporu i niechęci do rzeczywistej pracy osobistej dotyczącej pomocy i wsparcia psychologicznego oraz specjalistycznego,
- nieumiejętność jasnego określenia zasad i norm panujących w domu, rozmyte i niejasne oczekiwania a także brak konsekwencji, co skutkuje brakiem adekwatnych granic,

- trudności w uregulowaniu sytuacji życiowej i prawnej dziecka,
- brak wiedzy i umiejętności w pracy z dzieckiem nadpobudliwym psychoruchowo oraz z problemem FAS i FASD,
- trudności w skutecznym motywowaniu dziecka do nauki, przełamaniu niechęci szkolnej,
- brak podstawowych umiejętności u dzieci i rodziny zastępczej jeśli chodzi o planowanie wydatków, racjonalne wydawanie środków finansowych oraz dbanie o higienę i wygląd zewnętrzny,
- brak otwartości na pomoc i wsparcie koordynatora,
- trudność pracy koordynatora z rodzinami które posiadają masywny opór wynikający z braku własnej decyzji na współpracę i odbierają funkcje koordynatora jako zagrożenie, w związku z czym proces zdobywania zaufania rodziny jest w sposób znaczący przedłużony,

Do metod, jakimi posługuje się w swojej pracy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej można zaliczyć między innymi :

- Wyjaśnianie,
- Pomoc,
- Wspieranie,
- rozmowy, konsultacje,
- Planowanie,
- Obserwacja,
- Aktywne słuchanie,
- Analiza dokumentów,
- Podnoszenie poczucia własnej wartości i sprawstwa,
- Podnoszenie umiejętności rozwiązywania problemów i podejmowania decyzji, budowanie strategii,
- Podnoszenie świadomości poprzez udzielenie informacji zwrotnych,
- Modelowanie zachowań,
- Działania wspierające i budujące strategię pracy w obszarze opiekuńczo-wychowawczym,
- Porada, poszukiwanie wspólne rozwiązań,
- Trening np. dysponowania kieszonkowym dla dzieci, utrzymania czystości w mieszkaniu i pokojach dzieci, nauka odpowiedzialności, pracowitości,
- Rozszerzenie sieci kontaktów, wsparcia społecznego,
- Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych w tym pisaniu pism, instytucjonalnych, kierowanie do adekwatnych źródeł pomocowych,
- Delegowanie adekwatnie dobranych zadań dla członków rodziny,
- Łagodzenie skutków wychowywania się w rodzinie dysfunkcyjnej – przekazanie dzieciom prawidłowych wzorców,
- Trening budżetu,
- Trening wychowawczy uwzględniający elementy np.: szkoły dla rodziców i wychowawców.

Pomoc indywidualna na rzecz potrzeb dziecka:

Pomoc dziecku ukierunkowana jest nie tylko na zapewnieniu opieki i odpowiednich warunków życia i rozwoju ale także na poznaniu uznanych norm postępowania i zachowania, czego często brakuje im w rodzinach pochodzenia, które borykają się różnymi dysfunkcjami. Dziecko uczy się dobrze rozumianej zaradności życiowej w drodze ku samodzielności.

- Zapewnienie dziecku stałej, pełnej opieki i stabilnego środowiska opiekuńczo- wychowawczego.
- Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego, pomoc w adaptacji do warunków nowego otoczenia oraz każdej występującej życiowo zmiany.
- Budowanie i podtrzymywanie, jeśli jest to możliwe konstruktywnych więzi rodzinnych.
- Niwelowanie zachowań agresywnych, nauka radzenia sobie z negatywnymi emocjami, budowanie bezpiecznego otoczenia i przełamywanie mechanizmu ciągłej niepewności i zagrożenia.

- Pomoc dziecku w zakresie realizowania obowiązku szkolnego, samodzielności.
- Pomoc w zakresie zdrowia i opieki medycznej.
- Organizacja czasu wolnego i rozwijanie zainteresowań, zaradności.
- Inne działania pomocowe, terapeutyczne i edukacyjne.

Pomoc poprzez konstruktywne i adekwatne rozumienie pieczy zastępczej z uwzględnieniem roli i zadań rodziców biologicznych:

Umożliwienie kontaktu z dzieckiem, stałe motywowanie do podtrzymywania więzi rodzinnych.

- Wspieranie kompetencji wychowawczych.
- Pomoc w dążeniu do poprawy sytuacji materialnej, motywowanie do zmiany.
- Motywowanie i pomoc w podjęciu leczenia (terapii) w przypadku uzależnienia
- Pomoc i porady w zakresie radzenia sobie z problemami agresji i przemocy.
- Pomoc w zakresie nabywania wyższych kompetencji społecznych i zaradności życiowej bez wyręczania a z konstruktywnym motywowaniem.
- Bezpośrednia pomoc ukierunkowana na rodzinę w jej środowisku naturalnym (motywowanie do pracy z asystentem rodziny, pracownikiem socjalnym).
- Konsultacje i pomoc indywidualna dla rodziców i osób znaczących,

Efekty pracy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z rodzinami zastępczymi:

- skorzystanie z zaproponowanej pomocy/wsparcia psychologicznego i terapii,
- pomoc w kompletowaniu dokumentacji medycznej dziecka,
- umiejętność posługiwania się metodami wychowawczymi, stosowanie metody kar i nagród a także wytrwania w konsekwencji wobec dziecka,
- wsparcie rodziny zastępczej w sytuacjach dnia codziennego,
- wprowadzenie obowiązujących zasad i norm w domu, weryfikacja ich w razie potrzeby,
- regularna nauka, poprawa ocen przez dzieci, spisywanie kontraktu, zobowiązań osobistych,
- zaproponowanie pomocy u specjalistów i w różnych instytucjach,
- wiedza na temat praw, obowiązków i uprawnień rodziny zastępczej
- wsparcie rodziny oraz pomoc w unormowaniu sytuacji prawnej i życiowej dziecka
- pomoc przy sporządzaniu pism do różnych instytucji
- czuwanie koordynatora nad sprawowaniem opieki nad dziećmi pozostającymi w rodzinach zastępczych oraz wywiązywaniem się z obowiązków nałożonych na rodziców zastępczych przez koordynatora,
- współpraca z WOA i monitorowanie sytuacji podopiecznych,

Instytucje, z jakimi między innymi koordynator rodzinnej pieczy zastępczej miał kontakt podczas pracy z rodziną zastępczą oraz dzieckiem w niej umieszczonym:

- Szkoły (dyrektorzy, wychowawcy, pedagodzy, psychologowie szkolni)
- Sąd (Sędzia, kuratorzy - zawodowi, społeczni)
- Ośrodki zdrowia,
- WOA w Bielsku - Białej
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Żywcu, Milówce,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży w Bielsku-Białej,
- MOPS/GOPS / PCPR(pracownicy socjalni, Asystenci, kierownicy, koordynatorzy)
- Milowieckie Stowarzyszenie „Promyk”
- Policja
- Poradnia Psychologiczna „Przystań” w Żywcu,
- Pracownia Diagnostyki i Terapii Zaburzeń Rozwojowych dr n. med. Małgorzata Klecka
- Fundacja BŁĘKITNY KRZYŻ,
- Fundacja Fasola w Bielsku-Białej

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Asertywność w Żywcu,
- OLU w Żywcu,
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Urząd Miasta w Żywcu,
- ŻTBS w Żywcu,
- Współpraca ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno – Wychowawczym dla Nieśłyszących im. J. Korczaka w Krakowie,
- Współpraca z SOSW w Żywcu,
- Inne osoby, instytucje, fundacje działające na rzecz dziecka i rodziny.

Najczęstszą trudnością w rodzinach zastępczych przewijającą się co roku i w roku 2019 było ułożenie adekwatnych ról, zasad, reguł, obowiązków, konsekwencji postępowania w rodzinie w szczególności, gdy funkcje rodziny zastępczej pełnili dziadkowie bądź rodzeństwo dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

W te trudności bardzo często wpisywał się dodatkowo okres adolescencji, który i tak sam w sobie jest dla młodego człowieka i jego opiekunów bardzo trudny. Powtarzającym się u rodzin zastępczych problemem była trudność w kontaktach/relacjach z rodzicami biologicznymi. Kolejnymi trudnościami w rodzinach były problemy wychowawcze z dzieckiem, trudności w procesie adaptacji, niskie umiejętności konsekwentnego stosowania metody kary i nagrody brak motywowania dzieci do nauki. Utrudnieniami były też obawy przed podjęciem profesjonalnego wsparcia w postaci konsultacji psychologicznych, psychiatrycznych oraz psychoterapii. Bezradność wychowawcza rodzin zastępczych często przekładała się na niekonstruktywne formy radzenia sobie w kontaktach z dzieckiem. Kolejną trudnością napotkaną przez koordynatora była mała ilość asystentów rodziny, dzięki którym możliwa byłaby praca na rzecz dobra dziecka w rodzinie biologicznej.

Utrudnienia pracy z rodziną zastępczą występują również w sytuacjach braku chęci do zmiany, konfabulacjach, „kombinatorstwie”, konsumpcyjnym stylu życia rodzin zastępczych. Niejednokrotnie ukrywaniu problemów z jakimi boryka się rodzina np. finansowych, zdrowotnych, uzależnienia.

Działania podjęte przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej były dobierane indywidualnie i adekwatnie do potrzeb i sytuacji, w jakiej rodzina obecnie się znajduje, widząc problem lub gdy tylko został on zgłoszony. Podejmowane działania miały charakter indywidualny i systemowy w rozumieniu rodziny. Na bazie praktyki i doświadczenia pracy z rodzinami zastępczymi w szczególności jeśli chodzi o rodziny zastępcze spokrewnione wydaje się niezbędne aby w/w rodziny zastępcze były objęte obowiązkowymi szkoleniami dla rodzin zastępczych oraz specjalistycznymi (np. szkoła dla rodziców i opiekunów, szkolenie dotyczące skutków destrukcyjnych sposobów przywiązania, szkolenie w zakresie specyfiki rodziny zastępczej, praca z dzieckiem z zaburzonymi więziami, wielopokoleniowych mechanizmów przemocy, różnorodnych form uzależnień, zdrowych form wychowania i modelowania zachowania dzieci, a także adekwatnego rozumienia każdego z momentów rozwojowych dziecka i konstruktywnego jego wsparcia). Znaczący brak wiedzy w w/w tematach w sposób jednoznaczny przekłada się na umiejętności rodzin zastępczych spokrewnionych co w wielu przypadkach powoduje ogrom wysiłku włożonego w pracę przez koordynatora przy znikomej tego efektywności.

W opinii koordynatora zdarzają się też takie rodziny zastępcze spokrewnione które w wyniku pracy nie rokują na jakąkolwiek konstruktywną zmianę co z przykrością należy zaznaczyć, że do tej funkcji się nie kwalifikują. Głównym zadaniem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej obok pomocy i wsparcia rodziny zastępczej w pełnieniu funkcji rodzica zastępczego była obserwacja prawidłowości sprawowania opieki nad dzieckiem umieszczonym w R. Z./R.D.D.

Efektom współpracy rodziny zastępczej z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej była: poprawa funkcjonowania rodziny, wzmocnienie jej, poprawa relacji/kontaktu w domu pomiędzy dzieckiem a rodzicem zastępczym, skorzystanie z zaproponowanej pomocy przez koordynatora, wsparcie rodziny

zastępczej, zwiększona motywacja dziecka do nauki, pomoc w regulacji sytuacji życiowej oraz prawnej dziecka, zaproponowanie pomocy z różnych źródeł a tym samym możliwość wyboru najlepszej opcji dla rodziny.

W ramach programu resortowego „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” PCPR pozyskało w 2019 roku środki w wysokości 8 326,00 zł. na zatrudnienie 1 koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, środki te stanowiły 60 % kosztów zatrudnienia koordynatora, pozostałe 40% kosztów zatrudnienia koordynatora stanowiły środki własne powiatu.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym

PCPR jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej współdziała ze środowiskiem lokalnym w zakresie organizacji pieczy zastępczej i pozostałych zadań realizowanych przez PCPR. W zakresie pieczy zastępczej PCPR współpracuje z Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich Sądu Rejonowego w Żywcu, który wydaje postanowienia o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, oceny sytuacji opiekuńczo- wychowawczej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. PCPR w zakresie pieczy zastępczej współpracuje również z pedagogami szkolnymi pod kątem badania opinii środowiska rodziny i dzieci, ośrodkami pomocy społecznej, policją i szkołami .

Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, ich dzieci, dzieci u nich umieszczonych, oraz zapewnienie pomocy prawnej

W 2019 roku rodziny zastępcze oraz dzieci w nich umieszczone były objęte pomocą specjalistów jeżeli takie potrzeby były zgłaszane lub wynikały z działań prowadzonych przez koordynatora czy pracowników organizatora. Głównie poradnictwo to prowadzone było przez psychologa, psychoterapeutę pedagoga i specjalistów pracy z rodziną. Szczegółowe dane podane są rozdziale specjalistyczne poradnictwo.

Szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Wzorem lat ubiegłych PCPR w Żywcu prowadziło w dalszym ciągu kampanię informacyjną mającą na celu promowanie rodzinnej pieczy zastępczej oraz nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Na skutek podejmowanych działań w 2019 roku zostało przeszkolonych 18 nowych rodzin zastępczych niezawodowych.

Osoby zgłaszające gotowość pełnienia funkcji rodziny zastępczej muszą zostać przeszkolone i otrzymać świadectwo ukończenia szkolenia. Szkolenia kandydatów na rodziców zastępczych prowadzi pracownicy PCPR, którzy posiadają specjalne uprawnienia w tym zakresie.

Pełnoletni wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej

Pod opieką PCPR w 2019 roku pozostawało 62 pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej. Łączne wydatki na świadczenia dla wychowanków wyniosły **284 903,05 zł**. Środki te zostały wykorzystane na następujące formy wsparcia:

- pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki,
- pomoc pieniężną na usamodzielnienie,
- pomoc pieniężną na zagospodarowanie w formie rzeczowej

Szczegółowy podział środków przeznaczonych na pomoc pełnoletnim wychowankom zawiera poniższa tabela.

Rodzaj pomocy pieniężnej dla pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej objętych pomocą	Łączna wysokość świadczeń
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	39	204 394,05 zł

Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	13	61 585,00 zł
Pomoc pieniężna na zagospodarowanie w formie rzeczowej	10	18 924,00 zł.
RAZEM	X	284 903,05 zł.

Z każdym usamodzielnianym wychowankiem rodzinnej pieczy zastępczej prowadzona jest praca socjalna, która ma na celu pomoc w znalezieniu mieszkania, pracy oraz pomoc w rozwiązywaniu napotykanego trudności. Każdy wychowanek pomimo usamodzielnienia pozostaje w stałym kontakcie z PCPR aż do zakończenia procesu usamodzielnienia tj. do ukończenia 25 roku życia.

Wydatki ponoszone przez powiaty za dzieci, które przebywają w rodzinnych formach pieczy zastępczej na terenie innych powiatów

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej, ponosi wydatki na jego utrzymanie w łącznej kwocie świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej.

W 2019 roku 17 dzieci pochodzących z terenu powiatu żywieckiego przebywało w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów, stąd też łączna kwota wydatków poniesionych przez Powiat Żywiecki wyniosła **247 983,65 zł.**

Analogicznie przedstawia się sytuacja w przypadku przyjęcia dziecka z innego powiatu i umieszczenia go w rodzinie funkcjonującej na terenie naszego powiatu. Z prowadzonej przez PCPR statystyki wynika, że 27 dzieci pochodzących z innych powiatów przebywało w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu żywieckiego. Wysokość uzyskanych dochodów z tego tytułu za 2019 rok stanowi kwota **369 442,44 zł.** Podane dane obejmują wszystkie dzieci, zarówno te które w 2019 roku trafiły do rodzin zastępczych jak i te które opuściły rodziny zastępcze.

Miejsce umieszczenia dziecka	Liczba dzieci umieszczonych	Kwota w złotych
Dzieci pochodzące z innych powiatów umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu żywieckiego	27	369 442,44 zł. (dochody powiatu żywieckiego)
Dzieci pochodzące z terenu powiatu żywieckiego umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów	17	247 983,65 zł. (wydatki powiatu żywieckiego)

Odpłatność gmin za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

Z dniem wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej , gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej została zobowiązana do ponoszenia wydatki na opiekę i wychowanie tego dziecka w wysokości:

- 10% wydatków w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków w trzecim i następnym latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2019 roku dochody powiatu z tego tytułu wyniosły **718 906,70 zł.** Poniższa tabela dotyczy wszystkich dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w których kosztach pobytu partycypowały gminy.

Gmina zobowiązana do ponoszenia wydatków	Liczba dzieci umieszczonych z danej gminy w rodzinnej pieczy zastępczej	Kwota ponoszonych wydatków w złotych
Lipowa	11	60 278,66

Czernichów	4	9 916,97
Żywiec	42	210 206,15
Radziechowy Wieprz	20	108 349,88
Świnna	5	35 226,71
Węgierska Górka	15	107 681,19
Milówka	7	21 962,31
Jeleśnia	19	116 178,94
Ujsoły	4	16 698,78
Rajcza	4	12 860,11
Łękawica	4	3 138,13
Koszarawa	3	12 025,55
Łodygowice	2	2 421,84
Gilowice	2	1 961,48
RAZEM	142	718 906,70

Odpłatność rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej

Rodzice biologiczni dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej zobowiązani są do ponoszenia odpłatności za ich pobyt. W 2019 roku w zakresie tej odpłatności PCPR wydało 275 decyzji dotyczące odpłatności (odstąpienia, zwolnienia, naliczenia) . Z tytułu odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w 2019 roku PCPR uzyskało kwotę **52 116,35** zł., która stanowi dochód Powiatu, natomiast na kwotę **61 827,23** zł. zostały wystawione tytuły egzekucyjne w ramach postępowania egzekucyjnego w administracji.

INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

Placówki opiekuńczo-wychowawcze są to jednostki zapewniające dzieciom i młodzieży pozbawionej całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanej społecznie dzienną lub całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie, jak również jednostki wspierające działania rodziców. Na terenie powiatu funkcjonuje tylko jedna instytucjonalna placówka opiekuńczo-wychowawcza w Żywcu przy ul. Kopernika 5 w którym przebywało średnio w ciągu roku 22 dzieci na 25 miejsc, którymi dysponowała placówka. W 2019 roku na mocy postanowienia Sądu wydano dla 7 dzieci skierowania do umieszczenia w Placówce.

Wobec dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych prowadzone są działania, zmierzające do uregulowania ich sytuacji prawnej oraz ich powrotu do rodziny. Z pełnoletnimi wychowankami placówek prowadzony był proces usamodzielnienia. Wychowankowie planują swoje działania, które zamierzają realizować po opuszczeniu placówki. Najczęściej kontynuują naukę lub też szukają zatrudnienia.

Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Żywcu w 2019 roku wynosił 5 480,64 zł.

Pełnoletni wychowankowie instytucjonalnej pieczy zastępczej

W roku 2019 PCPR prowadziło sprawy związane z procesem usamodzielnienia się 9 wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych. 5 z nich kontynuuje naukę w szkołach zawodowych, średnich i wyższych, w związku z tym objęci zostali miesięczną pomocą pieniężną na kontynuację nauki. Ponadto usamodzielnieni wychowankowie zostali objęci pomocą pieniężną na usamodzielnienie (3 wychowanków) oraz pomocą na zagospodarowanie w formie rzeczowej (1 wychowanek). Jednocześnie PCPR pomaga wychowankom w poszukiwaniu mieszkań oraz zatrudnienia. Szczegółowy podział środków przeznaczonych na pomoc pełnoletnim wychowankom zawiera poniższa tabela.

Rodzaj pomocy pieniężnej	Liczba wychowanków objętych pomocą	Łączna wysokość świadczeń
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	5	27 352,00 zł.
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	3	14 953,00 zł.
Pomoc pieniężna na zagospodarowanie w formie rzeczowej	1	1 577,00 zł.
RAZEM	X	43 882,00 zł.

Pełnoletni wychowankowie młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii i zakładów poprawczych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu prowadzi również prace z usamodzielnionymi wychowankami Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych, Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii i Zakładów Poprawczych . Z 9 wychowanków 7 kontynuuje naukę w szkołach policealnych.

W związku z tym objęci zostali miesięczną pomocą pieniężną na kontynuowanie nauki (7 osób), pomocą na zagospodarowanie (2 osoby).

Rodzaj pomocy pieniężnej	Liczba wychowanków objętych pomocą	Łączna wysokość świadczeń
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	7	22 763,00 zł.
Pomoc pieniężna na zagospodarowanie w formie rzeczowej	2	3 000,00 zł.
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	0	0 zł.
RAZEM	X	25 763,00 zł.

Wydatki ponoszone przez powiaty z których dzieci przebywają w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej na terenie innych powiatów

W przypadku umieszczenia dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej, ponosi średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo- wychowawczej.

W 2019 roku 4 dzieci pochodzących z terenu powiatu żywieckiego przebywało w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów, stąd też łączna kwota wydatków poniesionych przez powiat żywiecki wyniosła **176 158,25 zł.**

Analogicznie przedstawia się sytuacja w przypadku przyjęcia dziecka z innego powiatu i umieszczenia go w funkcjonującej na terenie naszego powiatu placówce opiekuńczo- wychowawczej. Z

danych PCPR wynika, że 4 dzieci pochodzących z innych powiatów przebywało w funkcjonującej na terenie powiatu żywieckiego placówce opiekuńczo-wychowawczej. Wysokość uzyskanych dochodów z tego tytułu za 2019 rok stanowi kwota **183 356,12 zł**. Powyższe informacje obrazuje poniższa tabela.

Odpłatność rodziców biologicznych za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 193 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za pobyt dziecka w pieczy zastępczej opłatę ponoszą rodzice do wysokości średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej. W 2019 roku wydano 62 decyzje administracyjne dotyczących odpłatności, a uzyskana kwota z tytułu odpłatności wyniosła 13 127,93 zł. Postępowanie egzekucyjne nie było prowadzone gdyż ustalone odpłatności były na bieżąco regulowane. Do egzekucji komorniczej przekazano 2 decyzje na kwotę 4 024,80zł.

Potrzeby występujące na terenie powiatu żywieckiego w zakresie pieczy zastępczej:

- w dalszym ciągu rozwój rodzinnej pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze,
- tworzenie rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka,
- w dalszym ciągu rozwój działalności diagnostyczno- konsultacyjnej której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka,
- zapewnienie rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka specjalistycznego poradnictwa oraz szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji i umiejętności,
- zatrudnienie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- zatrudnienie psychologa.

II. SPECJALISTYCZNE PORADNICTWO

W 2019 roku większość osób zgłaszających się po pomoc psychologiczną wymagało podjęcia działań związanych głównie z szeroko rozumianą psychoterapią, często wymagającą wieloaspektowego wsparcia, pracy zespołowej bądź zintegrowanej na rzecz rodziny, pary rodzicielskiej bądź dzieci, wsparcia psychologicznego oraz interwencji kryzysowej, która często zdawała się być sytuacją otwierającą wielowarstwowe potrzeby klienta wynikające z jego sytuacji osobistej, życiowej a także często związanej z doświadczoną w przeszłości bądź doświadczaną aktualnie traumą.

Bardzo często osoby zgłaszające się do specjalisty w 2019 znajdowały się w sytuacjach długotrwałego kryzysu (bardzo często połączonego z osobistymi nawarstwionymi sprawami i trudnościami) oraz zgłaszały doświadczanie jednocześnie wielu różnych problemów (często też z granicy zdrowia psychicznego a także w czasie diagnostyki i konsultacji ujawniały się stany długotrwałe nieleczone zaburzeń psychicznych i zdrowia psychicznego). Wymagało to dodatkowo objęcia rodziny bądź osoby pomocą medyczną, a następnie dopiero psychoterapeutyczną i przekierowania do psychoterapeuty, a nie tylko udzielenia poradnictwa i wsparcia psychologicznego, czy też interwencji kryzysowej, gdyż takie działania nie są w stanie w wystarczający sposób w tak wieloaspektowych trudnościach z jakimi zmagali się klienci realnie im pomóc. W przypadku w złożonej pracy w obszarze leczenia traumy przeciwdziałanie procesowy wtórnej retraumatyzacji, proces terapeutyczny jest wielowątkowy i prowadzony w sposób miareczkowany na rzecz integracji do fragmanteryzacji psychicznej.

W Powiecie Żywieckim niestety brakuje w dalszym ciągu miejsc i specjalistów uprawnionych do prowadzenia psychoterapii w formie nieodpłatnej. Natomiast do pomocy specjalistycznej bardzo często zgłaszają się osoby funkcjonujące ekonomicznie poniżej średniej krajowej bądź bliżej znajdujących się okolicy biedy i ubóstwa. Osoby takie zazwyczaj funkcjonują poza opieką zdrowotną w obszarze zdrowia psychicznego, a także poza doświadczeniami kontaktu ze specjalistami, co w efekcie skutkuje bardzo dużą złożonością

i skomplikowaniem zgłaszanych trudności, a także ukształtowania zaburzeń osobowości czy też

utrwalonych już stanów chorobowych. Tego typu klienci zgłaszający się po pomoc zazwyczaj funkcjonują roszczeniowo, w ogromnej niechęci, oporu i nieumiejętności współpracy tworzący kontakt poprzez mechanizmy przemocowe, ambiwalencje w obszarze podstawowych celów często wzajemnie skrajnych i wykluczających się, nadmiarowych nieadekwatnych emocji w kontakcie bądź też totalnej bierności i bezradności. Niestety takie formy funkcjonowania tych osób są uwarunkowane środowiskowo i osobowościowo, a dodatkowo wspierane wielopokoleniowymi złożonymi dysfunkcjami rodzinnymi i traumami bez doświadczeń pozytywnych wzorców korzystania z pomocy i wychodzenia z kryzysów a w trwaniu w mechanizmach przetrwania.

Brakuje niestety specjalistów prowadzących psychoterapię rodzinną, a z roku na rok widać wzrost zapotrzebowania na tego rodzaju świadczoną pomoc. Brakuje też ogólnodostępnych specjalistów z dziedziny psychiatrii, w obszarze psychiatrii dzieci i młodzieży sytuacja wygląda dramatycznie w całym kraju, dostęp do specjalistów neurologii i neuropsychologów nie jest w lepszej sytuacji. Obecnie istnieją 3 miejsca świadczące pomoc psychoterapeutyczną wyłącznie dla dorosłych, są to.: Asertywność, Ośrodek Leczenia Uzależnień oraz Poradnia Zdrowia Psychicznego w Międzybrodziu Bialskim. Natomiast pomoc ta jest uwarunkowana wytycznymi i procedurami NFZ, co często w efekcie prowadzi do tego, że klienci po tą pomoc nie sięgają. Niestety żadne z tych miejsc nie świadczy psychoterapii rodzinnej, często koniecznej przy pracy z całą rodziną, ale też problemów obejmujących niesienie pomocy dzieciom i młodzieży. Ośrodki te nie prowadzą również pracy z traumą prostą i złożoną oraz dysocjacją, co wydaje się niezbędne w adekwatnym rozumieniu i pracy z rodziną zastępczą i dziećmi znajdującymi się w pieczy.

Osoby zgłaszające się do Centrum Pomocy Rodzinie, często wymagają podjęcia pracy z całą rodziną, co niestety nie jest możliwe do zrealizowania przez jednego specjalistę. Realne zapotrzebowanie mieszkańców Powiatu na pomoc specjalistyczną jest znacząco większe niż dostępne obecnie możliwości, profesjonalnego pomagania, przez tak znikomą ilość specjalistów.

W porównaniu z rokiem 2018 w 2019 roku można było zauważyć coraz bardziej zwiększającą się liczbę osób, które zgłaszały doświadczanie różnorodnych problemów, które występowały jednocześnie. Często występowała mnoga diagnoza problemów rodzin i osób zgłaszających się po pomoc do PCPR np. problemy rodzinne związane z brakiem pracy, uzależnieniem, trudnościami emocjonalnymi, problemami małżeńskimi, komunikacyjnymi, problemami z niską samoocena, relacjami rodzinnymi, przemocą, problemami ze zdrowiem własnym lub członków rodziny czy problemami szkolnymi i wychowawczymi, ale też współuzależnieniem, DDD, DDA, czy doświadczanie chronicznego długotrwałego stresu, bądź skutków doświadczeń traumatycznych. Z tego względu bardzo trudno jest przypisać konkretną ilość zgłoszeń do danego problemu czy kategorii problemów. Znaczącą grupą osób potrzebujących pomocy są osoby gdzie na pierwszym planie pokazują się znaczące zaburzenia psychiczne i osobowości. A w trakcie pogłębiania systematycznej pracy w obszarze psychologiczno-terapeutycznym ujawniają się kolejne warstwy przeżywanego trudności w połączeniu z sytuacją osobistą i życiową, tworzące złożony zestaw wraz z schizofrenią, chorobą dwubiegunową afektywną, zaburzeniami lękowymi, zaburzeniami związanymi ze stresem i PTSD. Trzeba także pamiętać iż efektywność prowadzenia procesu terapeutycznego wymaga warunków niezbędności takich jak systematyczności zaangażowania a także niestety pracy osobistej często na przestrzeni kilku lat często z włączeniem farmakoterapii.

W ramach specjalistycznego poradnictwa PCPR realizuje następujące działania:

Poradnictwo i wsparcie psychologiczne

Psychoedukacja i psychoprofilaktyka

Praca socjoterapeutyczna z osobami stosującymi przemoc w ramach programu Korekcyjno - Edukacyjnego.

Pomoc prawną

Pomoc socjalną

Interwencję w sytuacjach kryzysowych

Mediacje

Wsparcie rodzin zastępczych za pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

Diagnoza psychologiczna kandydatów na rodzinę zastępczą

Psychoedukacje

Psychoterapia rodzinna

Praca z traumą prostą i złożoną

Pomoc udzielona w 2019 roku

W RAMACH PRACY SPECJALISTY PRACY W RODZINIE

Ilość spotkań ze specjalistą pracy w rodzinie 201

Ilość spotkań z rodzinami zastępczymi bądź dziećmi z rodzin zastępczych 248

Konsultacje 72

Konsultacje indywidualne telefoniczne 36

W procesie terapeutycznym:

14 rodzin bądź dzieci z rodzin zastępczych.

10 opiekunów zastępczy

32 konsultacje indywidualne.

W ramach działalności szkoleniowej psychoterapeuta zorganizował autorski specjalistyczny warsztat szkoleniowy dla rodzin zastępczych zawodowych pt. **” Dziecko w pieczy zastępczej – jak pracować i rozumieć specyfikę i konsekwencje somatyczne traumy”** Zajęcia były zablokowane i odbyły się w dniach 29-30 .06.2019r. i objęte zostały nimi wszystkie rodziny zastępcze zawodowe z powiatu Żywieckiego.

W ramach warsztatów rodziny zastępcze zdobyły wiedzę na temat:

1. Specyfiki zjawiska i somatycznego rozumienia traumy

- Trauma szokowa,
- Trauma rozwojowa - relacyjna,
- Trauma transgeneracyjna. – wielopokoleniowa

2. Przywiązania i więzi biologicznej a traumy.

3. Zaburzeń -utrudnienia rozwojowe dzieci wynikające z –specyfika, formy pracy i wsparcia.

4. Procesu retraumatyzacji u opiekunów zastępczych – BHP wypalenia zawodowego.

W ramach zajęć warsztatowych rodziny zastępcze miały szansę nabycie wiedzy teoretycznej a także praktycznych umiejętności w obszarze rozumienia specyfiki pracy z dzieckiem po doświadczeniu traumy.

W pracy z rodzinami ukazały się mechanizmy retraumatyzacji dorosłych opiekunów zastępczych bez świadomości tego stanu a często określanym jako formę nadmiarowego zmęczenia bądź czujności.

W tej perspektywie wydaje się rzeczą ważną zmianę myślenie o procesie pomagania i wsparcia, a także rozumienia mechanizmów działających w rodzinach zastępczych – uwzględniając proces wtórnej retraumatyzacji jako współistniejący i stały dla opiekunów i dzieci. Dlatego niezbędnym wydaje się zbudowanie wieloletniego procesu pracy z opiekunami zastępczymi w szerokim gronie specjalistów rozumiejących specyfikę tych mechanizmów a także procesy retraumatyzacji. Ważne by było zapewnienie procesu pracy w małych grupach zawierającej elementy psychoedukacji, wsparcia, terapii w oparciu o wzajemne zaufanie i przede wszystkim proces grupowy. Uwzględnienie stałości takiego procesu, systematyki jako procesu terapeutycznego towarzyszenia zamiast nieskutecznego długoterminowo interwencyjnego "gaszenia pożarów". Grupa taka ma szansę odbudowywać poczucie bezpieczeństwa, adekwatne poczucie sprawczości i kompetencji a także wydobyć opiekunów zastępczych z wewnętrznej izolacji w obszarze doświadczeń życiowo kryzysowych a także zminimalizować niebezpieczne mechanizmy traumatyzacji i retraumatyzacji.

UDZIELONA POMOC PSYCHOLOGICZNA W 2019 ROKU:

681 konsultacji psychologicznych w tym:

- konsultacji gabinetowych: 371
- konsultacji telefonicznych 219
- e-mail, pisma:4
- zaplanowane terminy spotkań na które klienci nie dotarli, a byli umówieni: 87

W 2019 roku zgłoszonych było 107 spraw w tym:

- indywidualne lub rodzinne poradnictwo psychologiczne: 86 spraw prowadzonych gabinetowo (założono karty poradnictwa)
- indywidualne lub rodzinne poradnictwo psychologiczne: 31 spraw prowadzonych telefonicznie (bez zakładania kart, wpisane w zeszyt poradnictwa)
- sprawy prowadzone we współpracy z Punktem Interwencji Kryzysowej: 6 spraw,
- sprawy związane z Przeciwdziałaniem Przemocy: 14 spraw,
- poradnictwo specjalistyczne dla rodzin zastępczych: 9 rodzin.

W ramach pracy z rodzinami zastępczymi w kontakcie z psychologiem w 2019 r było: 9 rodzin

Ilość odbytych konsultacji z rodzinami zastępczymi bądź dziećmi z rodzin zastępczych ogółem: 48

Gabinetowych: 38

Telefonicznych: 10.

W 2019 roku psycholog wraz z koordynatorem pieczy zastępczej zorganizował i przeprowadził dla 10 rodzin

zastępczych warsztat szkoleniowym pt. „ Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”. Prowadzone warsztaty były

cyklem 10 cotygodniowych grupowych spotkań podczas których rodzice zastępczy mogli zdobyć wiedzę na temat rozwoju dziecka oraz umiejętności, które pozwolą im radzić sobie w wielu nowych, a także trudnych dla nich sytuacjach związanych z procesem wychowania.

Potrzeby występujące na terenie powiatu żywieckiego w zakresie poradnictwa specjalistycznego.

Aby adekwatnie wychodzić naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców powiatu w zakresie specjalistycznego poradnictwa, należy stale poszerzać zakres usług świadczonych przez PCPR stąd istnieje potrzeba:

1. Pozyskania środków na konsultacje psychiatryczne – bardzo często do PCPR zgłaszają się osoby z trudnościami psychicznymi, będące w depresjach i innych stanach emocjonalnych, które negatywnie wpływają na ich funkcjonowanie w tym coraz większa liczba dzieci.
2. Prowadzenia grup edukacyjnych dla rodziców i opiekunów.
3. Zorganizowania na terenie powiatu terapii szczególnie rodzinnej oraz dla dzieci i młodzieży.
4. Zatrudnienia większej liczby psychologów, pedagogów, terapeutów aby rozszerzyć ofertę specjalistycznego poradnictwa.

INTERWENCJA KRYZYSOWA

Powiat Żywiecki realizuje zadania związane z interwencją kryzysową za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i działającego w jego ramach Punktu Interwencji Kryzysowej. Podejmowane działania w ramach działalności PIK ukierunkowane są na zapobieganie utracie, bądź też przywrócenie równowagi osobie/rodzinie, która na skutek różnorodnych trudnych sytuacji życiowych, znajduje się w szczególnym rodzaju stresu dezorganizującym całokształt jej funkcjonowania. Efektem działań PIK ma być przywrócenie klientowi równowagi, zdolności do jego samodzielnego działania oraz autonomia. Psycholog oraz pedagog, którzy zajmują się interwencją kryzysową wspierani przez pozostałą część zespołu PCPR, w tym pracowników socjalnych i specjalistów ds. pracy z rodziną podejmują w pracy z klientem działania nakierowane na:

- stworzenie bezpiecznych i komfortowych warunków pracy z klientem,
- zatrzymanie sytuacji kryzysowej,
- właściwe rozpoznanie problemu (który niejednokrotnie jest maskowany),
- zatrzymanie sytuacji kryzysowej,
- umożliwienie kontaktu z innym specjalistą, w zależności od stanu klienta,
- przywrócenie równowagi i zdolności do samodzielnego działania,
- współpracę z pozostałymi instytucjami pomocowymi.

Dyżury w PIK pełnione są trzy razy w tygodniu, poniedziałek, wtorek i czwartek od godziny 7.00 do 15.00 w ramach działania PCPR, a od 15.00 do 18.30 w ramach działalności PIK. Dyżury popołudniowe były istotne ze względu na to, iż także osoby pracujące mogą skorzystać ze wsparcia. Udogodnieniem, które wynika z popołudniowych dyżurów jest także to, że w tym czasie w PCPR nie ma wielu ludzi co zapewnia poczucie anonimowości i bezpieczeństwa klientom, którzy niejednokrotnie są w dużym stresie. W przypadku wystąpienia zdarzenia wymagającego wyjazdu w teren, pracownicy są informowani o tym za pośrednictwem telefonu alarmowego, którego numer jest do dyspozycji instytucji pomocowych. W sytuacji, gdy pojawi się konieczność interwencji psychologicznej na miejscu zdarzenia, instytucje kontaktują się z dyżurującym pracownikiem, który w porozumieniu z Kierownikiem organizuje interwencję wyjazdową, bez względu na godzinę i dzień tygodnia.

W ramach działalności PCPR funkcjonuje także mieszkanie kryzysowe utworzone na terenie Domu Pomocy Społecznej w Żywcu, do którego kierowane są osoby, które w wyniku zaistnienia przemocy w rodzinie nie mają, gdzie się zatrzymać i wymagają zapewnienia schronienia przed osobą stosującą przemoc. W roku 2019 Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Żywieckiego skierowały do mieszkania kryzysowego 2 dorosłe osoby. Przyczyną umieszczenia w mieszkaniu chronionym roku 2019 była przemoc ze strony męża. Wobec tych doświadczeń zaistniała konieczność zapewnienia bezpiecznych warunków, w których mogłyby odzyskać równowagę w funkcjonowaniu. Osoba korzystająca ze schronienia, podczas swojego pobytu ściśle współpracowała z pracownikiem PCPR oraz z pracownikiem GOPS, który był instytucją kierującą.

W 2019r. sporządzono 55 kart osobowych klientów zgłaszających się do PIK. Zgłoszenia telefoniczne rejestrowane były w książce zgłoszeń.

Głównymi problemami i kryzysami z jakimi borykają się osoby w kryzysie zgłaszające się do PIK były: przemoc, niejednokrotnie związany z nią alkoholizm w rodzinie, konflikty rodzinne i małżeńskie, problemy prawne oraz trudności związane z wychowaniem dzieci. Dużą część kryzysów stanowią kwestie związane z rozstaniem i rozwodem. W związku z podejrzeniem wystąpienia przemocy w rodzinie, roku 2019 sporządzono 6 formularzy Niebieskiej Karty. Zdarzały się także spotkania, których efektem było przekierowanie do wsparcia psychologicznego lub innych instytucji pomocowych.

Sytuacje kryzysowe, w których znajdują się lub znajdowali się zgłaszający do PIK klienci wskazują na pogłębiający się od lat kryzys relacji rodzinnych i brak umiejętności komunikowania się w relacjach partnerskich i rodzinnych. Niejednokrotnie dostrzegamy powiązanie pomiędzy zachowaniami przemocowymi w rodzinach, a współuczestniczącym nadużywaniem alkoholu. Zdarzało się, że klienci przychodzący lub telefonujący do PIK chcieli pozostać anonimowi. W roku 2019 miała miejsce 1 interwencja w terenie, która dotyczyła utraty bliskiej osoby.

Potrzeby występujące na terenie powiatu żywieckiego w zakresie interwencji kryzysowej.

1. Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej z miejscami hotelowymi dla osób doświadczających przemocy lub hostelu dla sprawców przemocy.
2. Utworzenie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej.
3. Zorganizowanie na terenie Powiatu Żywieckiego nieodpłatnej psychoterapii rodzinnej.

IV. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie

Żywieckim na lata 2017-2021, został przyjęty Uchwałą Rady Powiatu w Żywcu nr XXVII/235/2017 z dnia 27 marca 2017r.. Instytucją odpowiedzialną za wdrożenie oraz monitorowanie realizacji założonych celów Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu.

W swoich założeniach realizacja Programu miała przyczynić się do osiągnięcia następujących efektów:

1. Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy oraz jego negatywnych następstw dla życia rodzinnego i społecznego.
2. Zwiększenie liczby osób korzystających z szeroko pojmowanej pomocy przewidzianej dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie liczby osób objętych oddziaływaniami pomocowymi oraz korekcyjno-edukacyjnymi.
4. Zwiększenie liczby osób korzystających z mediacji rodzinnych.
5. Podniesienie poziomu wiedzy specjalistów w zakresie przemocy, w tym stworzenie sieci instytucji/osób profesjonalnie zajmujących się problemem przemocy w rodzinie w powiecie żywieckim.

Wyżej wymienione rezultaty osiągnięto poprzez:

Ad. 1. W dalszym ciągu zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy oraz jego negatywnych następstw dla życia rodzinnego i społecznego osiągnięto poprzez propagowanie przez Centrum głównych treści i haseł wdrażanych przez ogólnopolskie kampanie społeczne mające na celu uwrażliwienie społeczeństwa polskiego na problem przemocy w rodzinie. Dzięki kampaniom społecznym stało się możliwe skierowanie szerokiego strumienia informacji mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie jak i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Kampanie społeczne przyczyniły się również do zwiększenia profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy rodzinnej, a także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawców. W ramach tych działań PCPR informowało oraz zachęcało do uczestnictwa w zajęciach w zajęciach programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Ad 2. W dalszym ciągu działaniem nakierowanym na zwiększenie ilości osób, którym udzielono pomocy ze względu na doświadczanie przemocy w rodzinie było tworzenie oraz udoskonalanie instrumentów wsparcia pozwalających na minimalizowanie zagrożeń wynikających z częstego występowania problemu przemocy w środowisku rodzinnym. Jednym z najważniejszych instrumentów jaki jest wykorzystywany w naszym powiecie jest sieć wsparcia oferowana przez instytucje działające w obszarze przemocy. Współpraca instytucji, wykorzystujących własne kompetencje, uprawnienia i możliwości pozwala na efektywne udzielanie pomocy osobom uwikłanym w przemoc. Wzajemne poznanie osób zaangażowanych w pracę na rzecz rozwiązania problemu przemocy oraz zrozumienie na czym polega praca poszczególnej instytucji jest gwarancją skutecznej pomocy. Kolejnym instrumentem wykorzystywanym w sytuacji natychmiastowej potrzeby udzielenia schronienia osobie doświadczającej przemocy jest, zabezpieczenie w postaci umieszczenia w mieszkaniu chronionym. Baza pomocowa działająca w naszym powiecie pozwoliła na zwiększenie efektywności pracy z osobami znajdującymi się w kryzysie w związku z zaistnieniem przemocy, dodatkowo stając się elementem przyczyniającym się do zapewnienia osobie doświadczającej przemocy poczucia bezpieczeństwa.

Ad. 3. Aby skutecznie pomagać rodzinom uwikłanym w przemoc należy, równolegle objąć wsparciem osoby stosujące przemoc. W ramach realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w roku 2019 PCPR zrealizował 2 edycje zajęć grupowych „Programu Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie”, stanowiącego element Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Z pośród zgłoszonych 32 osób, 13 zostało skierowanych przez Zespoły Interdyscyplinarne z terenu powiatu żywieckiego, 18 osób przez Sąd Rejonowy w Żywcu, a 1 osoba zgłosiła się dobrowolnie. Do zajęć grupowych programu przystąpiło 30 osób (osób podejrzanych o stosowanie przemocy lub sprawców przemocy domowej skazanych przez Sąd), natomiast ukończyło

Program 16 osób (udział w programie przerwało 14 osób). W każdej edycji programu realizowane były sześćdziesięciogodzinne zajęcia grupowe oraz spotkania indywidualne wg potrzeb uczestników i konsultacje z członkami rodzin. Należy zaznaczyć, że w 7 rodzinach uczestników prowadzona była procedura Niebieskiej Karty. Osoby uczestniczące w poszczególnych edycjach programu objęte były oddziaływaniami edukacyjnymi i psychologicznymi. Oddziaływania ukierunkowane zostały na zmniejszenie ryzyka dalszego stosowania przemocy oraz zwiększenie zdolności do samokontroli agresywnych zachowań oraz konstruktywnego współżycia w rodzinie. Podczas realizacji programu podejmowano działania i współpracę z instytucjami kierującymi oraz tymi, które na co dzień współpracują z rodziną uwikłaną w problem przemocy. Członkowie rodzin sprawców, a przede wszystkim osoby doznające przemocy mogły skorzystać ze wsparcia psychologicznego, poradnictwa prawnego oraz wychowawczego. Natomiast instytucje kierujące sprawców do programu były na bieżąco informowane, iż w przypadku pojawienia się konieczności zapewnienia osobie doświadczającej przemocy bezpiecznego schronienia, mogą zaoferować takiej osobie i jej najbliższym pomoc, w postaci umieszczenia w mieszkaniu chronionym. Całkowity koszt wszystkich edycji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych realizowanych w 2019 roku wyniósł 25 369,92 zł i w całości został pokryty z dotacji Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. Dodatkowo kontynuowano realizację „Programu Psychologiczno-Terapeutycznego dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie”. Do programu w roku 2019 przystąpiło 11 osób, natomiast ukończyło 10 osób (udział w programie przerwała 1 osoba). Wszystkie osoby rozpoczęły udział w programie dobrowolnie. Aby ukończyć program należało wziąć udział, w przynajmniej 10 godzinach sesjach indywidualnych i/lub grupowych. W szczególnych wypadkach, w sytuacji konieczności dalszej pracy terapeutycznej nad zgłoszonymi problemami czas spotkań był wydłużony, aż do momentu zakończenia procesu terapeutycznego. Z założenia program psychologiczno-terapeutyczny jest uzupełnieniem i rozwinięciem działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc, w ramach programów korekcyjno-edukacyjnych. Należy zaznaczyć, że program korekcyjno - edukacyjny stanowi program interwencyjny, którego zasadniczym celem jest zatrzymanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz korekcja zachowań niepożądanych poprzez dostarczenie i przyswojenie przez sprawcę narzędzi i technik służących powstrzymaniu się przed dalszym stosowaniem przemocy. Natomiast program psychologiczno-terapeutyczny skoncentrowany jest przede wszystkim na Kliencie jako podmiocie oddziaływań, jego sposobie funkcjonowania i myślenia. Istota programu polega głównie na realizacji celów terapeutycznych, które mają sprzyjać zwiększeniu samoświadomości, umiejętności samoregulacji i uruchomieniu zmian pozwalających na lepszą adaptację społeczną i optymalny poziom funkcjonowania w życiu codziennym. Całkowity koszt programu psychologiczno-terapeutycznego w 2019r. wyniósł 9 298,00 zł i w całości został pokryty z dotacji Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Ad. 4. W 2019 roku PCPR oferowało klientom znajdującym się w kryzysie rodzinnym pomoc w formie mediacji rodzinnych. W 2019r. złożono 8 próśb o mediację, w tym odbyło się 14 spotkań indywidualnych i 5 spotkań wspólnych. Mediacje prowadzone były przez dwóch przeszkolonych w tym zakresie pracowników PCPR. O możliwości skorzystania z mediacji rodzinnych klienci dowiadawali się w trakcie indywidualnych spotkań, z ulotek przygotowanych przez PCPR, jak również z informacji umieszczonych na stronie internetowej.

Ad. 5 W celu podniesienia poziomu wiedzy specjalistów w zakresie przemocy PCPR w Żywcu na bieżąco współpracuje z przedstawicielami instytucji pomocowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy, w tym z kuratorami zawodowymi dla dorosłych i z kuratorami rodzinnymi, członkami zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych.

V. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH- DOM POMOCY SPOŁECZNEJ

Dom Pomocy Społecznej przeznaczony jest dla osób starszych. Na dzień 31.12.2019r. w domu tym przebywało 100 pensjonariuszy. Dom Pomocy Społecznej w Żywcu zapewnia swoim mieszkańcom

całodobową opiekę oraz zaspokajają niezbędne potrzeby bytowe, edukacyjne, społeczne i religijne na poziomie obowiązującego standardu, zapewnia również bezpieczeństwo i godne życie, intymność, niezależność oraz umożliwia rozwój osobowości, a w miarę możliwości samodzielność. O umieszczenie w domu pomocy społecznej ubiegać się mogą osoby, które potrzebują opieki lub też ich przedstawiciele ustawowi, w przypadku kiedy nie ma możliwości zapewnienia im usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. DPS spełnia standardy określone przepisami prawa.

W roku 2019 wydano 33 decyzje umieszczające w Domu Pomocy Społecznej w Żywcu oraz 3 decyzje o odmowie umieszczenia, 24 mieszkańców domu zmarło w 2019 roku. Średni miesięczny koszt utrzymania pensjonariusza w 2019 roku wynosił 3 182,00 zł.

Potrzeby występujące w Domu Pomocy Społecznej

Kontynuacja remontu pokoi i łazienek pensjonariuszy oraz ich przystosowanie pod kątem osób niepełnosprawnych.

VI. REALIZACJA ZADAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych samorząd powiatowy jako jeden z dysponentów środków PFRON wykonuje zadania na rzecz osób niepełnosprawnych.

Zadania te mogą być realizowane ze środków PFRON w następujących formach:

- 1) rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych:
  - zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu,
  - zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych,
  - jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej albo rolniczej,
  - szkolenia i przekwalifikowania osób niepełnosprawnych.
- 2) rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych:
  - dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
  - dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
  - dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
  - dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się
  - dofinansowanie kosztów działalności warsztatów terapii.

W 2019 roku środki przekazane Powiatowi Żywieckiemu na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej przez Zarząd PFRON wyniosły **3 389 363,00 zł.**

Lp.	Zadania realizowane w powiecie	2018 rok	2019 rok
1.	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	161 633,00	190 245,00
2.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	699,90	2 000,00
3.	Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	492 513,21	586 932,83
4.	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych	121 500,00	174 840,00
5.	Dofinansowanie likwidacji barier	15 582,98	17 823,45

	w komunikowaniu		
6.	Dofinansowanie likwidacji barier technicznych	77 874,67	77 349,50
7.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	18 894,00	29 739,00
8.	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej albo rolniczej	30 000,00	29 000,00
9.	Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	25 000,00	0,00
10.	Wydatki na instrumenty i usługi rynku pracy	0,00	0,00
11.	Dofinansowanie kosztów działalności WTZ	2 091 096,00	2 280 096,00
12.	Dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej lub rolniczej	1 505,24	1 337,22
13.	Zlecenie organizacjom pozarządowym zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych	0,00	59 500,00
X	RAZEM	3 187 499,00	3 389 363,00

Rehabilitacja społeczna

W zakresie zadań określonych w uchwale Rady Powiatu w Żywcu z zakresu rehabilitacji społecznej realizacja w 2019 roku przedstawiała się następująco:

a) dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych - kwota wydatkowana ogółem : **190 245,00 zł.**

Lp.	Uczestnicy turnusów rehabilitacyjnych	Ilość złożonych wniosków	Rozpatrzone pozytywnie	Wyplacone dofinansowania
1.	Osoby dorosłe i ich opiekunowie	52	48	94 032,00
2.	Dzieci i młodzież ucząca się i ich opiekunowie	48	47	96 213,00
	RAZEM	100	95	190 245,00

a) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny- kwota wydatkowana ogółem : **2 000,00 zł.**

Lp.	Osoby ubiegające się o dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego	Ilość złożonych wniosków	Rozpatrzone pozytywnie	Wyplacone dofinansowania
1.	Osoby dorosłe	3	2	1 500,00

2.	Dzieci i młodzież	2	1	500,00
	RAZEM	5	3	2 000,00

b) dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze - kwota wydatkowana ogółem : **586 932,83 zł.** (dofinansowanie zostało wykorzystane na zakup: aparatów słuchowy, wkładek usznych, pieluchomajtek, cewników, woreczków, podkładów higienicznych, wózków inwalidzkich, obuwia ortopedycznego, materacy przeciwoleżynowych, protez, pionizatorów, ortez, fotelików pionizujących.

Lp.	Osoby ubiegające się o dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	Ilość złożonych wniosków	Rozpatrzone pozytywnie	Wyplacone dofinansowania
1.	Osoby dorosłe	1057	896	433 937,45
2.	Dzieci i młodzież	138	128	152 995,38
	RAZEM	1 195	1 024	586 932,83

c) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych - kwota wydatkowana ogółem : **174 840,00 zł.**

Lp.	Osoby ubiegające się o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych	Ilość złożonych wniosków	Rozpatrzone pozytywnie	Wyplacone dofinansowania
1.	Osoby dorosłe	46	13	104 840,00
2.	Dzieci i młodzież	4	4	70 000,00
	RAZEM	50	17	174 840,00

d) dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się - kwota wydatkowana ogółem : **17 823,45 zł.**

Lp.	Osoby ubiegające się o dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się	Ilość złożonych wniosków	Rozpatrzone pozytywnie	Wyplacone dofinansowania
1.	Osoby dorosłe	20	6	8 898,45
2.	Dzieci i młodzież ucząca się	15	6	8 925,00
	RAZEM	35	12	17 823,45

e) dofinansowanie likwidacji barier technicznych - kwota wydatkowana ogółem : **77 349,50 zł.**

Lp.	Osoby ubiegające się o dofinansowanie likwidacji barier technicznych	Ilość złożonych wniosków	Rozpatrzone pozytywnie	Wyplacone dofinansowania
1.	Osoby dorosłe	25	25	76 399,50
2.	Dzieci i młodzież ucząca się	2	2	950,00
	RAZEM	27	27	77 349,50

f) dofinansowanie sportu, kultury, i rekreacji osób niepełnosprawnych - kwota wydatkowana ogółem: **29 739,00 zł.** (w ramach udzielonego dofinansowania 192 osoby niepełnosprawne skorzystały z różnych form wsparcia w zakresie sportu, turystyki i rekreacji)

	Ilość złożonych wniosków	rozpatrzone pozytywnie	Wyplacone dofinansowania
Organizacje pozarządowe ubiegające się o dofinansowanie sportu, kultury i rekreacji osób niepełnosprawnych	9	8	29 739,00

f) dofinansowanie kosztów działania warsztatu terapii zajęciowej w Gilowicach - kwota wydatkowana ogółem: **1 827 696,00 zł.** Liczba uczestników Warsztatu terapii zajęciowej na dzień 31 grudnia 2019r. wyniosła 101 osób,

g) dofinansowanie kosztów działania warsztatu terapii zajęciowej w Żywcu - kwota wydatkowana ogółem: **452 400,00 zł.** Liczba uczestników Warsztatu terapii zajęciowej na dzień 31 grudnia 2019r. wyniosła 30 osób,

Rehabilitacja zawodowa

W zakresie zadań określonych w uchwale Rady Powiatu w Żywcu z zakresu rehabilitacji zawodowej realizacja w 2019 roku przedstawiała się następująco:

a) jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej albo rolniczej – kwota wydatkowana ogółem: **29 000,00 zł.**

Ilość złożonych wniosków	rozpatrzone pozytywnie	Wyplacone dofinansowania
3	1	29 000,00

b) dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej albo rolniczej - kwota wydatkowana ogółem: **1 337,22 zł.**

Ilość złożonych wniosków	rozpatrzone pozytywnie	Wyplacone dofinansowania
2	2	1 337,22

PROGRAM „AKTYWNY SAMORZĄD”

W 2019 roku Powiat Żywiecki kontynuował realizację pilotażowego „Aktywny samorząd”. Program ten jest ważnym krokiem w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych. Działania przewidziane w programie uzupełnią plany ujęte w powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych i programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Umożliwiają samorządom aktywniejsze włączenie się w działania na rzecz osób niepełnosprawnych.

Formy wsparcia przewidziane w programie dotyczą likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych. Obszary wsparcia realizowane w 2019 roku:

MODUŁ I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych

- **obszar A :**
- zadanie 1- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu

- zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B
- **obszar B:**
- zadanie 1,4,3- dofinansowanie zakupu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- zadanie 2- dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego oraz jego elementów i oprogramowania,
- zadanie 5- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego,
- **obszar C :**
- zadanie 1- pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- zadanie 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym
- zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- zadanie 4 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny,
- zadanie 5- pomoc w zakupie skutera o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego,
- **obszar D - pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.**

MODUŁ II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Na realizację programu w 2019 roku powiat otrzymał środki finansowe w wysokości **573 909,00 zł.** z czego wykorzystano kwotę **568 710,00 zł.**

Złożono 130 wniosków z czego pozytywnie rozpatrzonych i zrealizowanych zostało 119 wniosków.

Powiat otrzymał wystarczającą ilość środków w stosunku do złożonych wniosków, nie wykorzystano przyznanych środków w wysokości **5 199,00 zł.** z uwagi na to, że program ten jest adresowany do ściśle określonej grupy osób niepełnosprawnych i nie wszystkie osoby które ubiegały się o dofinansowanie spełniały wymagania formalne określone w procedurach programu.

W ramach dofinansowania przyznano :

- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego (35 osób) - kwota wydatkowana – **147 546,00 zł.**
- dofinansowanie szkolenia w zakresie zakupionego sprzętu elektronicznego (1 osoba) – kwota wydatkowana **2 000,00zł.,**
- zakup części zamiennych i naprawy posiadanych wózków inwalidzkich o napędzie elektrycznym (2 osoby) - **4 279,99 zł.,**
- koszty uzyskania prawa jazdy kategorii B – kwota wydatkowana (2 osoby) – **3 543,00 zł.,**
- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (12 osób) – kwota wydatkowana – **74 733,00 zł.**
- pomoc w zakupie protezy kończyny w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (3 osoby) - kwota wydatkowana – **60 600,00 zł.,**
- pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (15 osób) – kwota wydatkowana **122 702,00 zł.**
- pomoc w zakupie skutera o napędzie elektrycznym (2 osoby) – kwota wydatkowana **9 998,00 zł.**
- pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym (51 osób) kwota wydatkowana – **118 406,00 zł.**

Realizacja programu jest kontynuowana w 2020 roku.

VII. OBSŁUGA POWIATOWEJ SPOŁECZNEJ RADY DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Powiatowe Centrum Pomocy w Żywcu obsługuje (wraz z prowadzeniem całej dokumentacji) Powiatową

Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Żywcu, która została powołana Zarządzeniem Starosty Powiatu Żywieckiego Nr 76/2015 z dnia 4 grudnia 2015r.

Rada jest ciałem opiniodawczo–doradczym Starosty Żywieckiego.

Do zakresu działania Rady należy inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:

- integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- realizacji praw osób niepełnosprawnych,
- opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- ocena realizacji programów,
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu w Żywcu pod kątem skutków dla osób niepełnosprawnych.

W 2019 roku Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Żywcu odbyła 4 posiedzenia w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu. Na spotkaniach Rady zawsze obecny był Kierownik Centrum oraz pracownik Centrum obsługujący technicznie oraz protokołujący posiedzenia.

Przedmiotem posiedzeń były następujące kwestie:

1. opiniowanie projektów uchwał Rady Powiatu w Żywcu dotyczących zadań powiatu żywieckiego w 2019 rok z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
2. opiniowanie wniosków w ramach dofinansowań ze środków PFRON realizowanych przez Centrum,
3. opiniowanie zasad dotyczących realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

VIII. POWIATOWY ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Żywcu realizuje zadania określone w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz w aktach wykonawczych do niej. Zespół działa od 2011 roku w strukturze organizacyjnej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu.

Ogółem w 2019 roku przyjęto **2 557,00** wniosków w tym:

- 1) 2294 wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- 2) 263 wniosków o wydanie orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych.

Zespół wydaje:

- 1) orzeczenia o ustaleniu stopnia niepełnosprawności,
- 2) orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych dotyczy osób do 16 roku życia,
- 3) orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień,
- 4) legitymacje dla osób niepełnosprawnych,
- 5) karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych.

W 2019 roku realizacja zadań Zespołu przedstawiała się następująco :

- 1) wydano 2 478 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności,
- 2) wydano 261 orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych dotyczy osób do 16 roku życia,
- 3) wydano 455 legitymacji dla osób niepełnosprawnych,
- 4) wydano 422 karty parkingowe.

IX. PROJEKTY DOFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ- REALIZOWANE PRZEZ PCPR

1.PROJEKT PT. "CHCĘ LEPIEJ!"

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w grudniu 2019 roku, zakończyło realizację dwuletniego projektu dofinansowanego ze środków unijnych. Projekt "Chcę lepiej!" skierowany był do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnością, rodziców dzieci niepełnosprawnych i wychowanków pieczy zastępczej. Działania projektowe zaplanowane były tak, aby

rozszerzały i uzupełniały wachlarz usług, jakie PCPR oferuje swoim klientom oraz pozwalały na zwiększenie różnorodnych form wsparcia w zakresie, szeroko rozumianej aktywizacji społeczno-zawodowej. Projekt współfinansowany był ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi Priorytetowej IX WŁĄCZENIE SPOŁECZNE Działanie 9.1 – Aktywna Integracja, Poddziałanie 9.1.6 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

Powiat Żywiecki, w imieniu którego, działa jako realizator projektu - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wystąpił z wnioskiem aplikacyjnym do Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 o dofinansowanie projektu i pozyskał środki w wysokości: **1 619 871,95zł**. Całkowity budżet projektu wynosi 1 905 731,71zł, a wkład własny stanowiący 15%, tj. 285 859,76zł pochodził z budżetu powiatu, w tym konkretnym przypadku są to środki, które Powiat wydaje na pokrycie kosztów nauki lub usamodzielnienie się wychowanków pieczy zastępczej.

Celem głównym projektu było włączenie 113 osób i rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczno-zawodowym. PCPR w Żywcu objął działaniami projektowymi 68 kobiet i 45 mężczyzn. Cele szczegółowe projektu ukierunkowane były na podniesienie kompetencji społecznych Uczestników/Uczestniczek, które poprzez wzmocnienie działaniami środowiskowymi, prowadziły do wzrostu zdolności do podjęcia lub utrzymania zatrudnienia. Działania środowiskowe (finansowane ze środków projektu) skierowane były do wszystkich klientów PCPR i obejmowały wsparcie doradcy ds. osób niepełnosprawnych i interwencję specjalistów w sytuacji wystąpienia różnorodnych kryzysów, którzy w ramach działalności Punktu Interwencji Kryzysowej udzielali kompleksowej pomocy i wsparcia.

Uczestnicy projektu przy wykorzystaniu, tzw. usług aktywnej integracji o charakterze: społecznym, edukacyjnym, zdrowotnym i zawodowym mieli możliwość mogli podnieść swoje kompetencje społeczno-zawodowe i stać się bardziej atrakcyjnymi na rynku pracy.

USŁUGI AKTYWNEJ INTEGRACJI O CHARAKTERZE SPOŁECZNYM, mają na celu pomoc Uczestnikowi w nabyciu, przywróceniu lub wzmocnieniu kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej. Działania w tym zakresie obejmują szeroki wachlarz poradnictwa specjalistycznego, wsparcia indywidualnego i grupowego w zakresie podniesienia osobistych kompetencji życiowych i pełnienia ról społecznych poprzez: poradnictwo prawne, konsultacje psychologiczne, logopedyczne i surdologopedyczne, terapię traumy; uzupełnione o uczestnictwo w różnego rodzaju grupowych formach wsparcia, w tym: warsztaty z zakresu umiejętności autoprezentacji z elementami wizażu i stylizacji, warsztaty z zakresu promocji zdrowego trybu życia, trening efektywnego zarządzania swoim czasem, warsztaty WEN-DO, coachingu motywacyjnego dla rodziców dzieci niepełnosprawnych.

USŁUGI AKTYWNEJ INTEGRACJI O CHARAKTERZE EDUKACYJNYM, mają na celu wzrost poziomu wykształcenia, dostosowanie wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy. Działania w zakresie podniesienia poziomu wykształcenia poprzedzone są przeprowadzeniem analizy predyspozycji Uczestnika/Uczestniczki i zdiagnozowaniu jego potrzeb edukacyjnych. Następnie dochodzi do sfinansowania ze środków projektowych kosztów zajęć edukacyjnych na wszystkich poziomach kształcenia, w tym studia wyższe. Koszty związane z kontynuacją nauki lub uzupełnieniem wykształcenia obejmują również sfinansowanie korepetycji przedmiotowych lub stricte przygotowujących do Egzaminu Dojrzałości oraz udział w różnego rodzaju kursach i szkoleniach podnoszących umiejętności i kwalifikacje zawodowe.

USŁUGI AKTYWNEJ INTEGRACJI O CHARAKTERZE ZDROWOTNYM, których celem jest wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy. Działania w tym zakresie obejmują pracę ukierunkowaną na poprawę jakości życia, z zastosowaniem terapii psychologicznych, terapii traumy, zajęć z fizjoterapeutą oraz ćwiczeń usprawniających psychoruchowo.

USŁUGI AKTYWNEJ INTEGRACJI O CHARAKTERZE ZAWODOWYM, mają na celu pomoc

Uczestnikowi/Uczestniczce w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy, pomoc w utrzymaniu zatrudnienia. Działania w pierwszej kolejności polegają na opracowaniu wraz z doradcą zawodowym Indywidualnego Planu Rozwoju Zawodowego. Realizacja zaplanowanych działań, pozwala na ukierunkowane i rozbudzenie zainteresowań, wzmocnienie wiary we własne możliwości i poprawę umiejętności autoprezentacji. Każdy uczestnik ma możliwość podjęcia płatnego stażu zawodowego, trwającego od 3 do 9 miesięcy lub płatnej praktyki zawodowej, trwającej 6 miesięcy, połączonej z profilowanym kursem zawodowym.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie od 2008 roku pozyskuje środki w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej, pochodzące z dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego. Środki te są przeznaczone na realizację różnorodnych form wsparcia osób z niepełnosprawnością i wychowanków pieczy zastępczej.

UZYSKANE DOFINANSOWANIE I WIELKOŚĆ WKŁADU WŁASNEGO W PROJEKTACH UNIJNYCH

Lp.	Projekt	Okres realizacji	Całkowita wartość w zł	Dofinansowanie w zł	Wkład własny w zł
1.	STOP WYKLUCZENIU Aktywni -Świadomi-Samodzielni	Marzec 2008 Czerwiec 2015	3 114 999,27	2 752 825,17	362 174,10
2.	Razem w lepszą Przyszłość Projekt partnerski*	Lipiec 2015 Grudzień 2017	2 082 800,39	1 784 155,99	298 644,40
3.	Chcę lepiej!	I 2018/ XII 2019	1 905 731,71	1 619 871,95	285 859,76
	Razem		7 103 531,37	6 156 853,11	946 678,26

* Zarządzanie Projektem partnerskim, realizowanym z 6 gminami Powiatu Żywieckiego. Łączny budżet projektu 4 304 563,95.

2.PROJEKT PT. "SZLACHETNA POMOC"

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w roku 2019, kontynuuje realizację nowego projektu, adresowanego do osób z niepełnosprawnością, związanego z usługami asystenckimi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi. Projekt "szlachetna POMOC" skierowany jest do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu powiatu żywieckiego. Wsparcie realizowane jest w miejscu zamieszkania uczestnika projektu. Grupę docelową stanowią osoby z niepełnosprawnością, nieaktywne zawodowo i niesamodzielne ze względu na wiek, tj. 60+. Kompleksowe wsparcie skierowane jest również do opiekunów faktycznych, czyli osób z najbliższego otoczenia osób niesamodzielnych. Projekt współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi Priorytetowej IX WŁĄCZENIE SPOŁECZNE Działanie 9.2. – Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne dla podziałania: 9.2.5. Rozwój usług społecznych z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

Powiat Żywiecki, w imieniu którego, jako realizator projektu działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wystąpił z wnioskiem aplikacyjnym do Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 o dofinansowanie projektu i pozyskał środki w wysokości **1 941 840,00zł**. Całkowity budżet projektu wynosi 2 088 000,00zł i obejmuje (poza dofinansowaniem ze środków unijnych, stanowiącym 85% i dotacją celową z budżetu krajowego, stanowiącą 8%), wkład własny w wysokości 146 160,00zł, który stanowi 7%. Wkład własny, w tym konkretnym przypadku pochodzi z Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych, które Powiat przekazuje osobom z niepełnosprawnością w formie dofinansowania, np. do zakupu środków pomocniczych, ortopedycznych lub likwidacji barier architektonicznych i technicznych.

Celem głównym projektu jest wzrost dostępności i jakości usług społecznych, skierowanych do 100 mieszkańców powiatu żywieckiego. Realizacja projektu została oparta o rozwój usług asystenckich i

specjalistycznych usług opiekuńczych, prowadzonych w miejscu zamieszkania osoby niesamodzielnej. PCPR w Żywcu po raz pierwszy zdecydował się na realizację projektu, którego główne działania związane są z usługami opiekuńczymi, czyli zadaniami stricte przypisanymi ośrodkom pomocy społecznej. Taka decyzja podyktowana została faktem, że w ramach projektu oprócz usług opiekuńczych realizator przeznaczył około 177 000,00. zł na likwidację barier architektonicznych w miejscu zamieszkania uczestnika projektu, na które to działania z roku na rok brakuje środków przekazywanych przez PFRON. Co więcej, Projekt ma być odpowiedzią na zapotrzebowanie społeczne związane z deinstytucjonalizacją usług opiekuńczych, czyli potrzebą wsparcia seniorów w środowisku zamieszkania, a odejściem od usług świadczonych w ramach pobytu w domach pomocy społecznej lub innych placówkach instytucjonalnych. Działania projektowe wpisują się w założenia "Skoordynowanej Opieki Senioralnej", opierającej się na indywidualnie dostosowanych formach wsparcia, sprzyjających poprawie funkcjonowania i możliwości stałego kontaktu z bliskimi.

Cele szczegółowe projektu ukierunkowane są na:

-WSPARCIE SKIEROWANE DO UCZESTNIKA, w tym: usługi asystenta osoby niepełnosprawnej, specjalistyczne usługi pielęgniarstwa, poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, prawne, neurologopedyczne, inne), rehabilitację domową, zabiegi podologiczne, dowożenie posiłków, likwidację barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, usługi opiekuńcze w oparciu o nowoczesne technologie (użyczenie kamer do monitoringu osoby), użyczenie łóżek rehabilitacyjnych;

-WSPARCIE SKIEROWANE DO OPIEKUNÓW FAKTYCZNYCH, w tym: poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, prawne, inne), specjalistyczne kursy edukacyjne zwiększające umiejętności w zakresie opieki nad osobą zależną, finansowanie opieki wytchnieniowej.

Po półtorarocznym okresie realizacji nowego projektu (dla PCPR nowy zakres usług) otrzymujemy dużo pochlebnych informacji wskazujących, że zakres oferowanego wsparcia projektowego wpisuje się w zapotrzebowanie społeczne, oraz że został on bardzo dobrze przyjęty przez środowisko osób i rodzin, które borykają się z problemami niepełnosprawności i starości.

Dokument podpisany bezpiecznym podpisem elektronicznym

Podpis: Signature-1266464961

Imię: Wiesław

Nazwisko: Sypta

Instytucja:

Miejscowość:

Województwo:

Kraj: PL

Data podpisu: 3 lutego 2020 r.

Zakres podpisu: Cały dokument